

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 12. uri z
dnevno naslednjega dne ter stane
mesečno po pošil D 10.—, za in-
zemstvo D 13.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaniče D 10.—
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

izročila Lucija
Ljubčičeva

MARIBOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

UREDNIK: O se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. na-
stropje. Telefon intern. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priloge, dno. Tele-
fon št. 24. SHS poštnoštevilni ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
zira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, torek 13. junija 1922.

Številka: 132.

Manjšinsko varstvo.

Mi smo na kratko že poročali o kongresu društev Zveze narodov, ki se je vršil minule dni v Pragi. Kongresa so se udeležili zastopniki vseh večjih in manjših držav, ki so člani Zveze narodov. Na tem kongresu pa se je zopet pokazalo, kako hočejo veliki narodi izigravati male narode. Močnejši si še vedno razlagajo pravičnost po oni stari: Quod licet Jovi, non licet bovi (kar sme storiti gospodar, tega ne sme storiti bik!). Slo je za problem manjšinskega varstva. Spominjamo se, koliko se je razpravljalo o tem že na pariški mirovni konferenci. Nikdo ne dvomi, da je manjšinski problem važen, zakaj niti mirovna konferenca niti katera poznejših konferenc ni mogla začetati tako idealnih mej, da bi v novih državah ne bilo narodnostnih manjšin. Taka razmejitev je popolnoma nemogoča, ker se zgodovina ne da korigirati in ker pri ustvarjanju držav ne odločuje smo narodnostno načelo, temveč tudi razni drugi, zlasti pa gospodarski momenti. Toda mi dobro vemo, da narodnih manjšin ni samo v novih ali nasledstvenih državah, temveč da se je obogatila z njimi tudi velika Italija: dalje da so velesile s svojim enostranskim presojanjem koroškega vprašanja žrtvovali pangermanizmu več desetisočev koroških Slovencev. A tu se kaže dvojna morala velikih narodov: Italija noče niti čuti o tem, da bi se mednarodno zaščitile manjšinske pravice naših rojakov, ona najodločneje odklanja vsako klavzulo o manjšinskem varstvu v pogodbah, sklenjenih med njo in našo državo, kar pa je seveda ne moti, da bi ne zahtevala manjšinskega varstva za peščico Italijanov, ki jo celo z mikroskopom težko najdemo v Jugoslaviji.

Vzlic temu so bili italijanski zastopniki med onimi, ki so na praškem kongresu sladko deklamirali o manjšinskem varstvu in se kakor tercijalci zgražali nad krivicami, ki se bojda gode manjšinam v nasledstvenih državah. Ko je teoretik Dickenson — morda in bona fide, morda vsled nepoznavanja dejanskih razmer — stavil predlog, ki bi — če bi postal zakonit — zopet tesneje skrčil verigo, s katero velike države utesnjujejo suverenost malih držav, je potrpežljivost naših delegatov dosegla svoj višek in so na veliko začudenje evropskih profesorjev zapustili dvorano.

Pa bodo rekli: Male države so kamen spoditike, da ne pride do miru in sporazuma; kakor pravi nebodigatreba stoji velikim eivaliziranim državam na potu. Treba je znova pribiti, da so bili baš mali narodi tisti, ki so se davno pred Wilsonom borili za samoodlobo narodov in za mednarodno pravičnost. Oni so lepe teorije, ki jih danes zastopa Zveza narodov, preizkusili na lastni koži, kajti vsa njihova zgodovina je boj proti močnejšemu, boj za pravičnost, sporazum in mir.

S takimi sredstvi: — enemu kruh, drugemu kamen, močnejšemu lepi pogled, slabejšemu trdi ukaz — se ne dela propaganda za Zvezo narodov in za mednarodni sporazum.

Znano nam je, da so tudi koroški Slovenci poslali praškemu kongresu pomenico o zatiranju njihovih manjšinskih pravic. A nikogar ni bilo med temi plemenitimi veljaki, ki bi se bil zmenil za obupni krik pregnane slovenske manjšine v Avstriji. Noben Dickensen ni protestiral proti nezahvalnemu terorju nad Jugoslavo v Italiji!

Stud pa se mora polastiti človeka nad umazaniji značaji, ki sede okoli nekaterih separatističnih listov.

Blokaški izgredi v Zagrebu

Zlet zagrebške sokolske župe v Zagrebu. Blokaška izzivanja. Demoliranje kavarne »Corso«.

Zagreb, 12. junija. (Izv.) Včeraj je bil Zagreb v znamenju velikih slavnosti, pa tudi politične napetosti. Meščanstvo je bilo razdeljeno v dva tabora: jugoslovenski je dostojno in svečano stavlil drugi sokolski zlet in pa separatistični, ki je romal na pokopališče in v šestinje k grobovom brata Stipice Radića, Antona Radića in dr. Ante Starčevića, ki obhajata jutri svoj imendan. Tekom dopoldneva so se pričakovale sokolske deputacije iz okolice in drugih mest. Zjutraj je dospel v Zagreb tudi dr. Ivan Ribar, predsednik narodne skupščine, ki je načelnik tukajšnjega Sokola. Ob drugi uri popoldne se je razvila povorka, katere se je udeležilo nad 4000 oseb. Pozdravljeni od občinstva, ki jih je obspaval s cvetjem, so odkorakali Sokoli v Maksimir. Tamošnje igrišče je bilo natlačeno polno občinstva. Veliko pozornost so vzbujala kmečka sokolska društva iz okolice, ki so se tokrat prvič udeležila zleta. Pred končnim nastopom, pri katerem je sodelovalo 1800 oseb, se je vršilo svečano razvitje prapora zagrebškega Sokola 1. Po nastopu je ko-

Izgredi pri občnem zboru Hrvatske Matice.

Zagreb, 12. junija. (Izv.) Včeraj se je vršil občni zbor Matice hrvatske, ki pa je potekel zelo viharno. Zborovanje je otvoril predsednik pesnik dr. Dragutin Domjanić. V svojem govoru je med drugim izjavil, da obstojajo med Srpsko književno zadrugo, Srbsko Matico, Slovensko Matico in Hrvatsko Matico najiskrenješe zveze. Matica sama ni politično, temveč izključno le kulturno društvo, ki ne deluje v interesu kake stranke, temveč v interesu celokupnega naroda. Kljub temu pa se je izjavil proti spojitvi Hrvatske Matice s srbsko ali slovensko. Ko je poro-

Spor z Bolgarijo.

Sofija, 12. junija. Ministrski predsednik Stambuljiskij je dal zastopnikom časopisov naslednjo izjavo: Naš pooblaščen minister v Beogradu je dobil nalogo, da naj jugoslovenski vladi predlaga ustanovitev posebne jugoslov.-bolgarske komisije, ki bi preiskala pritožbo proti Bolgariji, zlasti pa še pritožbo, da so bolgarski komitaši z dovoljenjem bolgarske vlade upadli na jugoslov. ozemlje. Jugoslov. vlada je naš predlog sprejela. Bolgari-

Parlament zaseda do 15. julija. — Pred Ninčičevim ekspezejem.

Beograd, 12. junija. (Izvirno). Iz parlamentarnih krogov doznavamo, da bo parlamentarno zasedanje dne 15. julija končano, nakar bo skupščina odšla na 2 mesečne počitnice. Do 15. jul. se bodo vršile redne dopoldanske in popoldanske seje in morajo biti rešeni najvažnejši zakonski osnutki, med njimi posojilo, budžet in volilni zakon. V budžetni debati bo minister za zunanje zadeve Ninčič poročal o delovanju Male antante v Genovi in o pogajanjih z Italijo. Politični in parlamentarni krogi pričakujejo Ninčičev ekspezej z velikim zanimanjem.

Klerikalcem ni dovolj demagogije!

Zagreb, 12. junija. (Izv.) »Jutarnji List« poroča iz Beograda: V Jugoslov. klubu si pridobiva vedno več moči republikanska smer. Temu je baje krivo to, ker se je klub prepričal, da se v taki monarhiji ne da nyesti demo-

rakal sprevod nazaj v mesto, kjer ga je občinstvo, posebno na Jelačićevem trgu viharno pozdravljalo. Zvečer se je vršila na prostranem vrtu Kola ljudska veselica in v restavraciji Kola svečana večerja na čast načelnika dr. Ribarja. Istočasno se je pomikal velik sprevod s hrvatskim Sokolom in drugimi hrvatskimi društvi na čelu v Šestinje, kjer se je vršila velika ljudska veselica. Stefan Radić je imel tam tudi političen govor. Pozneje, kakor jugoslovenski Sokol, se se Radićevi udeleženci vračali v večjih skupinah v mesto, kjer so nameravali prirediti demonstracije proti jugosl. Sokolu. — Prišlo je na več mestih do izgredov, ker je policija prepovedala, da bi se zbirale večje gruč blokašev. Pred kavarno Korzo so se spopadli pri čemur je prišlo do pretepa in streljanja. Radi nekega klica proti Radiću so blokaši kavarno popolnoma demolirali. Policija je aretirala več oseb. Radi dogodkov v zadnjem času se namerava podvzeti policijsko ravnateljstvo v svrhu vzdrževanja miru in reda posebne korake.

čal predsednik, da je Matica Hrvatska ob priliki smrti kralja Petra I. poslala brzojavko, kakor tudi čestitke ob priliki poroke kralja Aleksandra, se je dvignil Stipica Radić ter proti temu protestiral, kar je povzročilo v dvorani veliko razburjenje. Slišali so se kliči, kakor: ven z njim itd. Ko pa je Radić še nadaljeval v svojem političnem tonu, tudi kljub opominu predsednika, je zastopnik vlade zborovanje razpustil. Pozneje se je zborovanje zopet nadaljevalo. Na koncu ni prišlo več do nemirov ter so se zborovalci mirno razšli.

jo bodeta zastopala v tej komisiji zunanji in pa vojni minister. Bolgarska vlada še ni prejela glede zastopstva v tej komisiji nobene oficijelne note od strani jugoslov. vlade.

Beograd, 12. (Izv.) Grška vlada bo v najkrajšem času poslala Bolgariji ultimatum. Tako sta sklenila na zadnjem sestanku grški minister za zunanje zadeve Baltazzi in jugoslov. minister dr. Ninčič. Kakor hitro se Baltazzi vrne v Atene, bo grški ultimatum odposlan.

kratice režim in da ni mogoča socialna ekonomija, ki bi bila širokim ljudskim slojem v korist. Drugi vzrok pa je ta, da se mora klerikalna stranka boriti s hrvatskimi republikanci.

Franchet d'Esperey v južni Srbiji.

Beograd, 12. junija. (Izv.) Francoski general Franchet d'Esperey je včeraj ob 1/8. uri odpotoval v južno Srbijo. Najprej bo obiskal Skopje, nato se poda z avtom v Prilep, Bitolj, Ohrid in Trunja. Dne 17. t. m. se vrne v Beograd in še tistega dne odpotuje naravnost v Pariz.

Pred konferenco izvedencev v Haagu.

DKU London, 10. junija (Reut.) »Times« poročajo, da bo angleška vlada v svojem odgovoru na Poincaréjevo spomenico privolila v to, da se haaške konference udeležijo samo izvedenci.

ljudje so iz gole trme in nevoščljivosti glorificirali to komedijo in lopnili po jugoslovenskih, čeških, poljskih in rumunskih delegatih, ki da niso razumeli »vzvišenih namenov« teh pravičnikov in so zbežali vsled slabe vesti. Tako je pisal ljubljanski rdeče-črni kameleoh »Novi Čas« in zlobno namignil, češ, evo vam zatiranih Nemcev, Madžarov, Arnavtov itd. v Jugoslaviji. Nasproti temu pa je oficijelno klerikalni Slovence odobrili stališče naših delegatov in obžaloval, da niso še bolj razkrinkali maškerade na praškem kongresu. Ali je kaj smešnejšega v naši domovini kakor ta jezuitska »slepa miš«?

Obrtni shod v Prekmurju.

Beltinci, 11. junija.

Danes se je vršil tukaj v gornjih prostorih hotela »Pri kroni« obrtni shod za Prekmurje. Kljub temu, da se je pričakovalo številnejšega obiska, je bil shod za tukajšnje razmere dobro obiskan. Udeležili so se ga tudi delegati iz Maribora in sicer: g. Fran Novak, predsednik slov. obrtnega društva v Mariboru s podpredsednikom g. Fr. Horvatom in tajnikom Franjom Kendom, nadalje g. Križnič, ravnatelj »Drave«, kot načelnik finančnega oddelka Pokrajinske razstave ter gg. Franjo Bureš in Rudolf Ozim kot člana propagandnega oddelka. Ljutomersko obrtno društvo je zastopal g. Pero Veselič, obrtno zadrugo pa njen tajnik g. Jančko Horvat.

Shod je otvoril predsednik beltinske obrtne zadruge g. Radoha, ki je pozdravil došle goste ter prosil delegate pokrajinske obrtne razstave, naj jim razložijo namen in pomen obrtne razstave.

Besedo je povzel predsednik Slov. obrtnega društva v Mariboru, g. Novak, ki je v priprostitih, a jedrnatih besedah orisal današnji položaj obrtništva s posebnim ozirom na Prekmurje in bodočo oblast. Pod mačeho Avstrijo je bilo Prekmurje, kakor vse slovenske pokrajine, zapostavljeno. Država ni dala napraviti niti cest, niti železnice, da, niti enega samega mostu čez Muro, ki bi vezal Prekmurje z ostalimi deli Slovenije. Avstrijski in madžarski obrtni zakon sta se bistveno razlikovala. Že to je onemogočalo enakomeren razvoj obrti. Prišla je svetovna vojna, ki je uničila marsikomu še tolikar je imel.

Po preobratu pa je nastopila za nas vse nova doba. Združeni smo pod eno vlado, v eni državi, kjer smo vsi enaki. Nadaljni razvoj in napredek pa je odvisen od nas samih. Posameznik ne more doseči mnogo ali skoraj ničesar. Moramo se združiti, drug drugemu zblizati, ujediniti, organizirati, kajti le v slogi je moč. Postati moramo stanovsko zavedni.

Nemčija ima danes silno industrijo, ki je niti vsa bremena svetovne vojske niso mogla uničiti. Iz česa je nastala ta silna, mogočna industrija? Edino le iz male obrti. Obrt je podlaga državi in vsemu narodnemu gospodarstvu. Zato je naša sveta in prva naloga, da dvignemo obrt. Kako bomo to dosegli? Pogledjmo zopet v Nemčijo. Tam se vrši letos, kolikor je že dosedaj znano, 52 obrtnih razstav, ne vstevši razne druge industrijske in različne velesaje. Čemu vse to? Da pokažejo javnosti in vsemu svetu, kaj zanjo, kaj zmorejo, da pokažejo delo svojih rok. To hočemu tudi mi. Uspeh lanske razstave, ki jo je priredilo Slov. obrtno društvo v Mariboru, nas je napotil, da se samo sklenili prirediti letos pokra-

jinsko obrtno razstavo za celo mariborsko oblast, pod katero spada tudi Prekmurje ter vabimo in pozivljamo vse in vsakega prekmurskega obrtnika k udeležbi.

Ne mislite, da je to samo reklama za Maribor, ne, pač pa reklama za vse obrtnike, za obrtništvo sploh. Ob priliki razstave se bo vršil velik obrtni shod, ki se ga bodo udeležili obrtniki iz cele države. Že samo ta shod je za vsakega tako veljanske važnosti, da mu veleva stanovska čast in dolžnost, da se vdeleži razstave.

Ni treba, da bi razstavili ne vem koliko, le eden, dva predmeta, a to pristno domače delo, delo svojih rok. S tem boste dokazali, da kljub sedanjemu zapostavljanju živite, da razvijate, da vas morajo upoštevati. Zato vsi na razstavo!

Nato je govoril g. Veselič, ki je izročil pozdrave ljutomerskih obrtnikov, vzpodbujajoč obrtnike k stanovski zavesti in skupnemu delovanju. Uspehi ne bodo izostali. Če bomo pokazali, kaj znamo, nas bodo in nas bodo morali upoštevati!

Za njim je povzel besedo g. Neumann, obrtnik iz Beltine. Opisal je težave, s katerimi se mora boriti ravno prekmurski obrtnik. Nimamo v Prekmurju niti ene dobre organizacije. — Obrtna zadruga v Dolnji Lendavi, h kateri spada skoraj ena tretjina Prekmurja, nima nobenih pravil, »posluje« po svoje, izdaja obrtne liste, ne glede na to, ali je prosilec dovršil predpisano učeno in pomočniško dobo ali ne. S tem uničuje prave obrtnike in mesto da bi napredovali, nazadujemo. Dve leti že zadruga ni obračunala in nikdo ne ve, kam gredo vplačeni zneski. Prometna mizerija je vsakemu znana. Po dolgem času smo dobili most čez Muro, ki nas veže z ostalim slovenskim ozemljem. Toda cesta, ki polje k in od mosta je taka, da je ne moremo uporabljati. — Cesta je na novo posipana z debelim kamenjem, ni povaljana in vozovi se udirajo do osi. Zato se moramo še nadalje posluževati le brodov. Koliko zamude časa pri nabavi surovin itd.! To so razmere, ki ovirajo naš razvoj. — Predvsem je potrebno, da dobimo dobro organizacijo in da se pred vsem urede naše prometne razmere. — Prosil je tovariško mariborsko društvo, da se zavzame za prekmurske obrtnike na merodajnem mestu, kar je navzoči predsednik g. Novak z veseljem obljubil. Priporočal je takojšnjo ustanovitev strokovnih zadrug, ki naj se oklenejo obrtnega društva. Na merodajnem mestu pa bo zahteval razpust dolnjelendavske zadruge.

Gosp. Bureš je v kratkih besedah vzpodbujal k vztrajnosti in delu. V delu in skupnosti leži naša bodočnost. Pozival je prekmurske obrtnike, naj se udeležijo razstave, kjer je najugod-

nejša prilika, do stopijo s svojimi zahtevami in s svojim delom pred svet. — Podprti od svega obrtništva naše države bodo gotovo dosegli, če ne vsega, vsaj nekaj in tudi to je velik korak naprej k našemu skupnemu cilju.

G. Horvat je priporočal ustanovitev strokovnih zadrug, ker je le na ta način mogoče kontrolirati izdajo obrtnih listov.

G. Križnič je opazil, da je ravno sedaj, ko se snujejo oblasti, za obrtništvo najugodnejši čas, da si pribori upoštevanje v teh oblasteh, da pridejo v oblastne skupščine tudi zastopniki obrtnikov. Sedaj se da popraviti to, kar se je zgrešilo pri prejšnjih volitvah. Zato je pokrajinska obrtna razstava najugodnejša prilika. Razstavo bodo posetili ministri in poslanci, vsled česar dobi razstava še večji pomen. Iz Maribora pa se bo med tem ukrenilo vse potrebno, da napravijo merodajne oblasti pri prekmurskih obrtnih zadrugah red. Povabil je še enkrat vse, naj ne zamude te prilike in se udeležijo razstave. V skupnem delu za skupne cilje.

Ob 17. uri je predsednik beltinskega obrtnega društva zaključil dobro uspel shod, se zahvalil vsem govornikom za njihova stvarna izvajanja, ki so prekmurske obrtnike navdušila k nadaljnjemu vztrajnemu in skupnemu delovanju. Posebno zahvalo je izrekel mariborskemu delegatom za njih trud in udeležbo.

Po shodu so se obrtniki prijateljsko razgovorili s tovariši iz onstran Mure, nekateri so takoj prijeli svojo udeležbo, drugi pa zagotovili, da se zanesljivo udeležijo razstave.

Ob 17. uri so se odpeljali mariborski delegati. Odnesli so sabo občutke, da žive tudi tostran Mure tovariši, ki se zavajajo svojih dolžnosti in svojih pravic, ki se v skupnem delu bore za skupne cilje in v tem je naš spas.

Dnevna kronika.

— **Proslava kraljeve poroke pri Sv. Lenartu.** Patrijotična dolžnost vseh javnih oblasti, posebno županstev, je bila, povabiti vsa kulturna društva in korporacije v proslavo tega za nas politično tako važnega dne. Te svoje dolžnosti so se merodajni faktorji tudi povsod zavedali, razžaljivo brezbrizno pa se je pri nas pokazalo naše županstvo. Vsi smo pričakovali, da bode isto, katero je v Avstriji pozivalo k razsvetljavi hiš radi vsake malenkostne zmage, katero je zahtevalo skoraj permanentno izobešanje zastav, porabilo priliko, in povabilo svoje tržane, naj na eden ali drugi način pokaže svoje razumevanje za veliki dogodek. Toda čakali smo zaman. Edino, kar se je zgodilo, je bilo, da je nosil občinski sluga na predvečer poroke in to tudi

samo občinskim odbornikom od županovega namestnika podpisano povabilo k maši na drugi dan ob 8. uri. To je bilo vse. Te maše se seve ni udeležil niti župan Karl Aubl, še manje njegov »fajerber«, ne društva in tudi ne šolska mladina. Ne eno društvo in tudi šola niso vedeli za to mašo. Sicer se oznanjuje raz lece vse, kar spada in kar tudi ne spada v cerkev, ta maša pa očitno ni bila vredna oznanitve. Edino trgovci so imeli toliko čuta dostojnosti, da so se sami med seboj dogovorili, da bodo v znak praznika zaprli svoje trgovine. Ta goja dejstva si je treba zapomniti. Posebno opozarjamo na to različna oblastva, da bodo pač pravočasno poslala pomoči patrijotom Aublovega kova, če bi se zgodilo, da bi kak slovenski fašist hotel rešiti sam čast naše države in dinastije.

— **Otroška gledališka predstava v Studencih.** Šolska mladina v Studencih je uprizorila na binško soboto in nedeljo mladinsko igro »Sneguljica« na novem gledališkem odru v Sokolskem domu. Uprizoritev je uspela kar najbolje posebno v moralnem oziru. Deca se je kretala in govorila, kakor da bi bila doma na gledališkem odru. Razen mačeha kraljice in pastorka Sneguljice so vzbujali še posebno pozornost skrajše s svojim nastopom. Kdor se je udeležil prireditve, se ni mogel načuditi studenskim malčkom, ki so bili pred tremi leti še v nemški šoli, kjer je bila vsaka slovenska beseda prepovedana. Tu se je zopet videjo, kaj se da napraviti iz naše mladine tudi v kratki dobi. In ko stopi ta mladina v življenje, bode ustvarila drugačne boljše čase in razmere. — Obe predstavi sta bili dovoljno obiskani. Lahko bi pa bila prostorna telovadnica obakrat nabito polna, ko bi imeli nekateri ljudje več ljubezni do mladine v srcu, a ne samo na jeziku. Čudno je dirnilo tuja, da ni bila niti večina krajnega šol. sveta in občine pri prireditvi, katere čisti dobiček je bil namenjen šolski knjižnici.

— **Škratica v Zrkovcih.** Učitelju Maksu Zemljiču v Zrkovcih je pred par dnevi obolel 9 letni sinček na škrlatiči. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico v oddelak za nalezljive bolezni.

— **Pirovanje v Framu.** Na dan kraljeve poroke je tudi framska šolska mladina užila par veselih uric. Bilo je petja, rajanja in gostitve. Kljub počitnicam se je zbralo nad 100 otrok, ki jih je pogostil g. Ilija Predovič, veleposestnik iz Ljubljane, za kar mu šolsko vodstvo v imenu mladine tem potom izreka najlepšo zahvalo.

— **Radičevci streljali na Sokole.** Radičevci v Zagrebu so sprejeli Sokole s kamenjem in revolverji. Pri spopadu med nahujskano poulično fakinažo in Sokolskimi gosti je bilo več oseb ranjenih. S tem nesramnim nastopom

frankovskega Zagreba se bomo še pečali.

— **Prezident Masaryk obišče Beograd?** Dr. Beneš je izjavil v razgovoru z beograjskimi žurnalisti, da bo prezident Masaryk kljub slabemu zdravju še letos obiskal Beograd.

— **Tatvina.** Pri posestniku Avgustu Lešniku v Sv. Lovrencu n. M., je v noči na 7. junija vdrl dosedaj neznan tat v hišo, vlomil v pisalno mizo in porbral srebrno zapestno uro in črno usnjato denarnico z nekaj denarjem. Iz veže pa je odpeljal novo dvokolo. Kolo ima znamko »Puch«, št. 153897, bolj ravne držaje, na zadnjem kolesu blatobran, medtem ko je na sprednjem kolesu odstranjen. Kolo je plavkasto pleskano. Obkrađeni trpi 12.070 K škoda.

Dopisi.

— **Svečina.** (Dopis.) Na dan poroke Nj. Veličanstva kralja Aleksandra s princeso Marijo, dne 8. t. m. nas je obiskala šolska mladina iz Št. Ilja pod vodstvom svojega učitelja. Že ob prihodu vesele mladine, osvežene od izleta, je bil krasen pogled na njihove vrste. Po kratkem odpočitku in okrepčilu nam je mladina zapela več lepih narodnih pesmi, predstavila par iger ter nastopila s telovadnimi točkami. Vse točke so izvajali otroci z lepo dovršenostjo ter z vidnim veseljem in navdušenjem. Posebne pohvale je vredna disciplina, ki vlada med šentiljsko šolsko mladino ter njena ljubezen in naklonjenost do učiteljstva. Škoda le, da so ure poseta prehitro potekle ter se je mladina s svojim učiteljstvom morala zopet vrniti domov. Učiteljstvu in dobrotnikom, ki so omogočili ta izlet bodi izrečena tem potom presrečna zahvala.

— **Sv. Lenart v Slov. gor.** Kakor v marsičem drugem, ima tudi v tem naš trg svojo posebnost: namreč pri nas se poje v cerkvi državna himna v nekem skrupucanem »poslovenjenem« besedilu. V celi državi se poje »Bože pravde«, le pri nas Bog pravice, ti ki hraniš, itd. gre to grozno zverženo besedilo. Po dregati smo lani morali, da se je sploh uvedla ta državna himna, pela se je parkrat pravilno skupno s šolarsko dečo, sedaj pa je, ne vemo komu, padlo v glavo, da ta krasni koral falzificira. Šolska deca poje pravilno besedilo, oni na koru »poslovenjeno« in tako nastane pravi Babilon v najsvečanem trenutku. Pa ne da bi bilo to preračunano? Prosimo g. dekana, da odpravi ta nedostatek. Izgovor, da dela srbohrvaščina težave, je ničev, kajti čuli smo iste pevke peti prav lepo v originalu. Tudi bi bilo dobro, da se za take prilike angažira več pevcev in pevk, ne pa da se muči skozi celo mašo samo dvoje, troje sicer požrtvovalnih deklic

Feuilleton.

Spomini na velikega kralja. Znani hrvatski publicist Lújo Vojnović, je izdal te dni knjižico »Skromni pomeni o Velikem Kralju«, v kateri opisuje spomine na kralja Petra I. Osvoboditelja. Na mnogih mestih govori Vojnović v tej knjižici tudi o našem sedanjem kralju Aleksandru. Knjiga se dobiva pri upravah »Riječi« in »Novosti« v Zagrebu ter stane 6 Din.

Koledar »Demokrat«. Uredništvo beograjske »Budučnosti« je sklenilo izdati za leto 1923. velik koledar »Demokrat«. Koledar bo v pravem smislu naroden almanah, pravi demokratiški katekizem. Poleg slik vseh demokratiških poslancev, bo prinesel koledar tudi slike naših najboljših jugoslovenskih pisateljev z njihovimi prispevki. Sploh bo »Demokrat« stal na visoki umetniški stopnji ter bo tudi po obsegu jako velik; obsegal bode namreč 12 tiskanih pol na lepem papirju, bo pa kljub temu neverjetno cenen; stal bo samo 10 Din. Ker bo naklada preračunana po približnem številu naročnikov, priporočamo vsem našim somišljenikom, da pošljejo svoje prednaročilo uredništvu »Budučnosti« v Beogradu, Javremova ulica 24.

Spominska plošča Janezu Mencingerju. V Bohinju, rojstnem kraju našega pisatelja dr. Janeza Mencingerja, se je osnoval te dni poseben odbor, ki ni je nadel nalogo nabirati prispevke

ter postaviti pisatelju na njegovi rojstni hiši spominsko ploščo. Mariborski ljubitelji dr. Janeza Mencingerja pošljejo svoje prispevke lahko našemu uredništvu, ki jih potem odpošlje dalje odboru.

Antologija Preradovićevih pesmi. »Narodna knjižnica« v Zagrebu (Vojnička ul. 13.) je ravnokar pričela z izdajo hvalevredne zbirke »Naši pjesnici«, v kateri namerava pokloniti jugoslovenskemu narodu najboljšo izbere pesmi vseh najboljših pesnikov Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kot prvi zvezek te zbirke je izšla te dni »Antologija« Petra Preradovića, ki pomeni v hrvatski pesniški literaturi približno isto, kar v slovenski naš France Prešeren. V predgovoru antologije je urejevalec dr. B. Vodnik podal pregleden življenjski opis ter oceno dela Petra Preradovića. Knjigo je prekrasno opremil prof. J. Kljaković ter stane navadna izdaja 7 Din., na finem papirju in vezana pa 10 Din., kar je za sedanje razmere silno ceno. Kot drugi zvezek zbirke izidejo pesmi našega velikanca dr. Franceta Prešerna z obširnimi predgovori in tolmačem slovenskim besed za Srbe in Hrvate. Na izdaje te zbirke se lahko naroči tudi letno, kar znaša 40 Din., za vezane izdaje pa 50 Din. Zeleti bi bilo, da bi se knjige te zbirke razširile čimnaje tudi med nami Slovenci.

Izdaje »Pozorišne biblioteke« v Zagrebu. V Zagrebu obstoja zelo agilna »Pozorišna biblioteka«, ki izdaja dra-

matična dela domačih in tujih autorjev. Te dni je izšla v tej biblioteki komedija »Rodoljupci«, delo najboljšega srbskega in sploh enega najboljših jugoslovenskih komedijografov, pokojnega Sterije Popovića. V »Rodoljupcih« biča Popović, podobno kakor naš Cankar v »Narodnem blagru«, one laži-rodoljubke, ki izkoriščajo rodoljubje in patrijotizem v umazane osebne svrhe. Komedija je stalno na repertoarju srbskih gledališč, pa tudi na Hrvatskem jo cenijo visoko, zato bi bilo jako priporočljivo, da bi jo sprejelo v repertoar za prihodno sezono tudi naše mariborsko Narodno gledališče. Cena komedije je 5 Din. Prihodnji zvezki »Pozorišne biblioteke« bodo prinesli Ibsenove »Sablasti« in Čehovega »Strička Vanjo«. Predplačilo na izdajo »Pozorišne biblioteke« znaša letno 40 Din.

Antologija žurnalizma. Znani francoski kritik Paul Ginisty je izdal ravnokar antologijo francoskega časopisja v drugi polovici prošlega stoletja. S to izdajo je Ginisty otel porabe marsikaterega pisca feljtonov in koserij, za katere se danes ne ve več, so pa tedaj uživali velik ugled in imeli ogromen krog čitateljev. Ta antologija pa je obenem tudi sijajen dokaz, koliko duha in dobrih stvari propade v časopisju, za katero se javnost že par dni po izidu ne zanima več, ter ga porabi kvečjemu za zavijanje, če ne še za kaj slabšega. Morda bi bilo dobro, če bi se tudi pri nas Slovincih našel kdo, ki bi

se lotil podobnega dela ter nam izdal antologijo slovenskega časopisja?

Drama sedanjosti. V založbi C. S. Mittler und Sohn v Berlinu je izšla te dni Maksa Freyhana knjiga »Das Drama der Gegenwart«, ki se na naravnost neprekosljivo pregleden in poučen, kakor tudi informativen način peča z dandanašnjo moderno dramo. Freyhan razkraja in analizira današnje dramatično pisateljstvo ter ga ocenjuje z vseh strani, obenem pa tudi kaže že v bodočnost. Knjiga ni velika po obsegu, je pa vseeno popolna ter bi jo moral prečitati vsakdo, ki se zanima za gledališče, pred vsem pa bi jo morali poznati vsi voditelji gledališč, ki hočejo v svoj repertoar sprejemati tudi moderne novitete.

Novo še neznano Dickensovo delo. Kakor poročajo pariški listi, je znani angleški pisatelj Charles Dickens napisal svojim otrokom roman »Kristovo življenje«, ki pa doslej še ni bilo tiskano. Pisatelj je v svoji oporoki izrecno naročil svojim dedičem, da tega dela ne smejo izdati.

Lucrezia Borgia v filmu. V Nemčiji pripravljajo te dni po znanem romanu »Lucrezia Borgia« film, ki bo po svoji lepoti in izvedbi eden najlepših. Priprave za izvršitev tega filma so ogromne ter bodo stale milijone. Uprava podjetja je zgradila v Tempelhofu poseben filmski dvor s 40 m visoko kupolo. Pri napadu na utrdbo sodeluje 500 igralcev.

JDS.

Demokratski družabni večer v Mariboru. V soboto zvečer od 20. ure dalje se je vršil v velikih dvoranah in vseh gorenjih prostorih Narodnega doma lepo uspešni demokratski družabni večer. Vdeležba je bila lepa in razpoloženje izborna, le žal, da je najzanimivejša točka večera, predavanje univerzitetnega profesorja dr. Frana Plešiča, vsled nenadoma nastalih ovir moralno odpasti. Ostali program se je izpolnil v popolnem obsegu. Vršili so nastopi dijaškega orkestra, solotočk gđ. Barbitusove na glasovirju ter gđ. operne pevke Slavice Mezgečeve. Obe umetnici sta želi za izborni užitek, ki sta ga nudili, obilo priznanja, istotako orkester, ki je bil res prvovrsten. Večer je pokazal, da je demokratska misel v Mariboru še vedno trdna, da še več, da se stalno širi ter si pridobiva novih pristavev. Obenem pa je ta večer tudi pokazala potrebo pogostejše prireditve takih demokratskih zabav, ki bi prinesle stranki ne le moralnih ampak tudi gmotnih uspehov.

Limbuški „Hauptmann von Köpenik“.

Največje pustolovstvo zadnjega časa.

Večini je gotovo znan zloglasni čevfjar, ki je preoblečen v stotnika oropal v Köpeniku pri Berlinu z asistenco 6 vojakov tamkajšnje občinske blagajne. S tem svojim činom je postal »slaven«, njegovo ime se je razneslo po vsem svetu in skoro ni človeka, ki ne bi poznal »Hauptmana von Köpenik«, ki je umrl komaj letos, začetkom leta v visoki starosti. Sedaj je tudi naš Limbuš dobil svojega Köpenika, ki po činu, ki ga je izvršil v soboto zasluži prav gotovo enako »slavo«. Kdo ve, če ne bo tudi njegovo ime preobhlo svet? V soboto krog 10. ure dopoldan se je pred gostilno g. župana Robiča v Limbušu ustavil voz nekega mariborskega izvoščaka, iz njega pa je izstopil krenak možak, oblečen v uniformo okrajnega orožniškega stražmojstra. Poklical je g. župana ter mu pokazal službeni ukaz, po katerem mora aretirati tamkajšnjega gostilničarja Kutscherja, ker se je dognalo, da je poglavar družbe, ki ponareja 100 in 1000 dinarske novčance. Trojica te družbe, je izjavil stražmojster, je že na varnem v Mariboru. Župan g. Robič je ponudil »stražmojstru« svojo pomoč ter asistenco limbuških orožnikov. Oba sta se nato podala na limbuško orožniško postajo, kjer sta dobila nekega orožnika za asistenco ter se podala z njim k gostilničarju Kutscherju, katerega sta aretirala. »Stražmojster« pa mu je ob enem tudi »zaplenil« 12 stodinarskih novčanic, dočim mu je drobiž pustil čes, da za to nima pooblastila. Med tem pa so ugotovili, da ima Kutscher tudi v Studencih gostilno in »stražmojster« je odredil, da se preišče tudi to. Hotel se je odpeljati sam z »obdolžencem« v Studence, toda ker se je nahajal pri Robiču slučajno g. Trofenik iz Studencev z vozom, sta tudi župan Robič in orožnik sedla k njemu na voz ter se skupaj s »stražmojstrom« in »osumljencem« odpeljala v Studence. »Stražmojster« je odšel z »osumljencem« v njegovo gostilno, orožnik pa, ki je medpotoma začel dvomiti o »stražmojstru« se je informiral pri mariborskem orožniškem poveljstvu, o zadevi. Na svoje največje začudenje pa je dobil odgovor, da poveljstvu o tem ni znano ničesar, da mora biti dozdevni »stražmojster« le kak lopov. Orožnik je na to hitel v gostilno g. Kutscherja ter aretirati »stražmojstra«. Kutscherja pa osvobodil. Pri preiskavi »stražmojster« ni hotel povedati svojega imena, pri njem pa tudi niso našli nikakih dokumentov. Denarja je imel pri sebi le 6 K.

Poleg tega je imel pri sebi še več »ukazov« za aretacije raznih drugih oseb. Najbolj sta prizadeta pri tem izvošček, ki je prišel ob plačilo ter gostilničar Robič, kateremu tudi ni plačal »cehe«, katero je napravil pri njem.

Darujte za „Sklad otroške bolnice“ v Mariboru.

Mariborske vesti.

Maribor, 12. junija 1922.

m Naše oblasti! V neki kavarni v Mariboru igrajo izključno Nemci — iz Avstrije, kateri nimajo koncesije. Radi tega so pod varstvom koncesionarja za godbo — Rahrsetzerja iz Sarajeva. Ta možakar izkorišča našo državo s tem, da ima sedem kapel po vseh večjih mestih a vsaka godba, ki igra pod njegovo koncesijo mora plačati dnevno — 60 K. S tem zasluži Rahrsetzer dnevno 420 K od sedmih godb. **Po opravljenem obrtniku pa mora koncesionist osebno igrati pri vsaki kappeli.** Na ta način pride inozemec pri nas do zaslužka, ker ima Rahrsetzer samo take. Naj se napravi red in inozemce spod. Radovedni smo, koliko Jugoslov. igra v Gradcu in na Dunaju. Naše oblasti in naša policija vse to trpi v kljub temu, da imamo dovolj domačih kapel, kateri obvladajo jezik in domače komade. Poleg tega pa inozemci zasedejo stanovanja, katera bi lahko imeli naši državljani.

m Pregled stanovanj. V svrhu ugotovitve velikosti in zasedbe stanovanj bodo organi mestne občine od 13. junija 1922. dalje vršili popis vseh stanovanj v mestu. Hišne posstnike in lastnike stanovanj se naproša, da po možnosti podpirajo organe pri izvrševanju njih službe; posebno, se naproša naj se nahaja v posameznih stanovanjih vedno eden izmed stanovalcev, ki bo dal popisovalcem potrebne podatke.

m Pomiloščenje kaznjencev. Na podlagi splošne amnestije je bilo danes pomiloščenih pri tukajšnjem okrožnem sodišču še nadaljnjih 31. kaznjencev, ki so se nahajali v sodnijskih zaporih. Pomiloščene je prevzela policija, ki jih odpremi v pristojne občine.

m Občinski davek na vozila. Pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve dovoljuje sporazumno z delegacijo ministrstva financ v Ljubljani z dne 22. maja 1922. št. 17.118. mestni občini Maribor pobirati doklado po 5 dinarjev od hektoliterske stopnje navadnega žganja in po 2,50 din. od litra poslaganega žganja in likerjev. Nadalje se dovoljuje mestni občini, da sme z naredbo bivše deželne vlade za Slovenijo z dne 30. maja 1921. št. 188 Ur. list 71 uvedeno občinsko davščino na vozila pobirati do 31. decembra 1922. Izpremenita se z ozirom na člen 94. Ustave le §§ 9 in 10, ki se imata odslej glasiti takole: § 9. Prestopki: Kdor zamudi v predpisnem 14 dnevem roku prijaviti prodajo ali nakup zavezanega vozila, dalje kdor iz malomarnosti zamudi pravočasno prijavo svojega davku zavezanega vozila ali kdor ne naznani tekom 14 dni, da je prestal razlog za podpis davka, temu sme mestni magistrat, ne da bi proti njemu uvedel kazensko postopanje, predpisati za eno tretjino višjo davščino, kakor bi jo sicer na podlagi pravočasne prijave imel dotičnik plačati. Kdor pa vedoma fingira tako razmerje, ki bi vozilo oprostilo davka ali povzročilo odpis, dalje kdor postavlja zasebna vozila, spadajoča pod to davščino, pod kako tuje ime, pod katerim bi postal pravi lastnik prost, ali kdor prepušča vozilne znake drugim, temu sme mestni magistrat, ne da bi uvedel proti dotičniku, kazensko postopanje, predpisati davščino v dvakratnem znesku. Za plačilo tega zneska jamčijo solidarno in nerazdelno vsi sokrivci. V kolikor obsezajo prestopki zoper to naredbo kršitve splošnega kazenskega zakonika, jih je ovaditi državnemu pravdnikstvu. — § 10. Prizivi: V vseh zadevah te naredbe odloča na prvi stopnji mestni magistrat. Proti ukrepom in odlokom mestnega magistrata je dopusten priziv na mestni občinski svet, proti sklepom le tega pa na pokrajinsko upravo, oddelek za notranje zadeve, ki odloča v stvari končnoveljavno. Vsak priziv je vložiti pri mestnem magistratu v teku 14 dni, računano od dneva po vročitvi magistratnega odloka oziroma pismenega obvestila o sklepu občinskega sveta.

m Glasbene Matice v Mariboru IV. redni občni zbor se vrši v torek dne 20. junija 1922. ob 20. uri v društvenih prostorih pri Götzu (III. nadstropje) s sledečimi dnevnimi redom: 1. nagovor predsednika; 2. odobritev zapisnika III. red. občnega zbora; 3. poročilo taj-

nika; 4. poročilo blagajnika; 5. poročilo pregledovalcev računov; 6. poročilo šolskega nadzornika; 7. premeba pravil; 8. slučajnosti; 9. volitev predsednika; 10. volitev 14 odbornikov in 2 pregledovalcev računov. Samostojni predlogi društvenikov se naj vsaj 3 dni pred občnim zborom oddajo odboru, ki mu je o teh predlogih poročati.

m Zahvala. »Slovensko obrtno društvo« v Mariboru izreka g. Križnjču, ravnatelju »Drave« najlepšo zahvalo, da je dal ob priliki obrtnega shoda v Beltincih na razpolago svoj avtomobil ter tako omogočil udeležbo naših delegatov.

m Mestno kopališče, bo v sredo dne 14. junija odprto in v četrtek 15. radi praznika zaprto. Parna kopel je ves dan za moške kadna kopelj vsem strankam dostopna.

m Moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru vabi na občni zbor, kateri se vrši danes ob 20. uri zvečer v Narodnem domu. Podpirajte to važno in potrebno društvo, ki vzdržuje šolstvo v Primorju in krepi našo mladino za naš mili jugoslavenski dom.

m Perota. V tajni razpravi se je danes zagovarjal 69letni Jakob Kokol radi hudodelstva posilstva. Obsojen je bil na 6 let težke ječe. Nadalje sta se zagovarjala radi istega delikta Peter Šipek in Franc Vavpotič. Obsodbo objavimo v jutrišnji številki.

m Druga Köpeničkiada. Nocoj krog 8 ure je prišel v nek tukajšnji hotel neznan možki v spremstvu neke vojaške osebe, se predstavil vratarju kot policijski komisar ter zahteval tujsko knjigo. Vrtar mu je sicer ni hotel dati, ker je pa ležala poleg na mizi, jo je tujec odprl sam. Na to je zahteval, naj mu našteje sobe, v katerih spe same ženske, česar mu vratar tudi ni hotel povedati. Na slepo si je »komisar« izbral neko gospo, prezrl pa, da je vpisan poleg nje tudi njen mož, ter šel k njej. Potrkal je na vrata, ter napovedal policijsko kontrolo. Odprl mu je soproj gospe, ki je zahteval od njega, naj se legitimira, česar pa seveda ni mogel. V tem času pa je vratar pozval stražo, ki je »komisarja« aretirala. Ker je »komisar« znan Mariborčan, so uvedli proti njemu zasledovanje, sicer pa so ga izpustili na prosto.

m Požar v Dobrenju. Danes ob 3. uri ponoči je glavni kolodvor obvestil tukajšnje požarno brambo, da je v Talu pri Spodnji Kungoti izbruhnil požar. Požarna bramba se je takoj odpeljala proti označenemu kraju, izvedela pa je že medpotoma, da je izbruhnil požar v Dobrenju št. 101 pri posestniku Katiji Poliču. Ko je požarna bramba prispela na lice mesta je našla v plamenih in deloma že popolnoma vpepeljeno stajo in gospodarsko poslopje omenjenega posestnika. Rešiti je mogla le še stanovanjsko poslopje. Ogenj je nastal vsled nesreče, ki se je dogodila Poličevi ženi. Poličevka je šla ponoči ob 3. uri prižgano petrolejko v hlev h kravi, ki se je telila, pri tem pa ji je petrolejka padla na tla ter se razbila. Razbiti petrolej se je vnel ter zažgal tudi v hlevu se nahajajočo stello. Da se je mogel ogenj razširiti nemejeno po vsej zgradbi je pripomogla tudi deloma lesena, deloma slamnata streha. Škoda je velika, vendar pa je bil Polič zavarovan za del vrednosti pri zavarovalnici »Jugoslavija«. Po omejitvi požara se je požarna bramba danes zjutraj zopet vrnila domov.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu vsak dan od 16. do 20. ure koncert.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Ponedeljek, 12. junija: Predavanje prof. Grigorija Bostuniča o gledališču. Izv.

Torek, 13. junija: »Prodana nevesta«. Izv.

Sreda, 14. junija: »Jakob Ruda«. C. Četrtek, 15. junija: »Caričine Amalčanke«. Izv.

Predavanje o gledališki umetnosti, ki bo danes 12. junija v tuk. gledališču se vrši, ker se predavatelj Rus in ve-

čina ruščine dovolj ne obvlada, v nemškem jeziku.

Iz gledališke pisarne, Gg. abonenti Narodnega gledališča prosimo, da poravnajo v najkrajšem času svoj abonentment v svrhu obračuna. Denar je vposlati gledališki blagajni.

ROK ZA PRIJAVE k Pokrajinski obrtni razstavi poteče nepreklicno dne 15. junija! Ne zamudite prilike in se takoj prijavite!

Ljubiteljem slovenske umetnosti!

Pri velikih narodnih prospeva umetnost boljše, nego pri majhnih narodih; a niti pri največjih narodih ne prospava vedno brez mecenstva; zlasti pa ne prospava brez njega pri majhnih narodih, kakoršen je naš. A Slovenci nimamo mecenov. Nadomestiti bi jih moral narod kot tak, nadomestiti bi jih morala država. Naša država pa je ob danih razmerah nesposobna, da bi sama vzdrževala umetnost in umetnike. Zrtvovati more le drobtinice, nikakor pa ne more gojiti umetnosti v zadostni meri, nikakor ne more podpirati umetnikov toliko, kolikor bi bilo potrebno. Priskočiti bi moral torej narod kot tak. In tu lahko trdimo: Če že nimamo bogatih posameznikov, navdahnjenih z ono veliko ljubeznijo za umetnost, ki rodi mecenstvo, pa imamo brez dvoma množico ljudi, ki ljubijo umetnost in bi radi podpirali umetnike, ko bi se zavedali, da bo njih skromna pomoč v resnici kaj zalegla. Te »ljubitelje umetnosti« hočemo organizirati. »Društvo ljubiteljev slovenske umetnosti« hočemo zbirati njih mesečne prispevke, ki se naj trajno steka v bogat zaklad, iz katerega bo zajemal društveni odbor z mecenke roko čim najizdatnejšo pomoč slovenski umetnosti in slovenskim umetnikom. Čim večje število članov si bo društvo pridobilo in čim večji bodo njih denarni prispevki, tem večja in tem koristnejša bo mecenška društva na pomoč.

Namen »Društva ljubiteljev slovenske umetnosti« naj bo v prvi vrsti vzbujanje in gojitev ljubezni do slovenske umetnosti. Čim več ljubezni do slovenske umetnosti, tem več potrebe zanj; čim več potrebe, tem večji je procvit umetnosti. Čim manj umetnosti je v narodu, tembolj je upravičeno zanj — očitanje barbarstva. Samo narod s procvitajočo umetnostjo je vreden in pomosen narod.

Namen »Društva ljubiteljev slovenske umetnosti« pa naj bo tudi, podpirati slovenske umetnike. Društvo se naj ozira na vse štiri panoge proizvodnje umetnosti: na književnost, na slikarstvo, na kiparstvo in na glasbeno umetnost. V dosego namenov naj mu služijo sledeča sredstva:

1. društvena in informativna zborovanja; 2. gojitev stikov z umetniškimi organizacijami in s posameznimi umetniki; 3. prirejanje predavanj, akademij, recitacijskih in gledaliških večerov, razstav, koncertov itd.; 4. zalaganje in nakupovanje umetniških del, ali pomoč oziroma posredovanje pri zalaganju in nakupovanju takih del; 5. izdajanje revij, časopisov, almanahov, katalogov, premij itd.; 6. podeljevanje nagrad za umetniška dela in študijskih in potovalnih ustanov; 7. podeljevanje podpor. Gmotna sredstva naj bi bila društvu sledeča: 1. v pisnina članov (po 20 Din.); 2. članarina (po 10 Din. mesečno); 3. razni drugi dohodki, izvirajoči iz delovanja društva; 4. darila.

Članstvo bi naj bilo lahko tudi večkratno, zato da bi mogli plačevati bogataši, denarni zavodi itd. tudi večkratno članarino in seveda uživati tudi večkratne članske pravice.

Po vsem tem je samo ob sebi umetno, da »Društvo ljubiteljev slovenske umetnosti« ne bi bita morda konkurent društva »Narodna galerija«, marveč le njegov soborilec in podpornik.

Pripravljali odbor se obrača tem potom na vse ljubitelje slovenske umetnosti s prošnjo, da prijavijo čim najštevilnejše svoj pristop k društvu na naslov: »Društva ljubiteljev slovenske umetnosti«.

ske umetnosti v Ljubljani, Prešernova ulica 5. Ustanovni občni zbor bi se vršil v drugi polovici meseca junija.

Za pripravljalni odbor:
Dr. Tone Jamar, predsednik.
Dr. Jože Bohinjec, tajnik.
V Ljubljani, dne 26. maja 1922.

Sokolstvo.

PRVI JUGOSLOVENSKE VSEBOKOLSKI ZLET V LJUBLJANI.

O Odsek za nabavo sokolskih slavnostnih krojev je sprejel blago za kroje ter določil ceno kompletnemu kroju na 900 Din. Znesek je teba takoj plačati, le oni člani, ki ne morejo takoj plačati cele vsote, plačajo takoj 250 Din. pri naročitvi in ostanek v 4 mesečnih obrokih po 162.50 Din., in sicer 1. jul., 1. avgusta, 1. sept. in 1. nov. Kroje bodo izdelali po meri naši krojači, ki bodo obenem skrbeli, da bode vsak kroj okusno, pravilno in dobro izdelan. Kdor si hoče nabaviti kroj proti odplačilu na obroke, ga mora naročiti le potom svojega društva po navodilih, ki so bila poslana društvom. Oni pa, ki plačajo znesek takoj, naj naroče kroj potom našega gospodarja br. Franca Medica, Tržaška cesta št. 4. Kdor pa si želi nabaviti samo blago in si da napraviti kroj drugod, plača 200 Din. manj, torej le 700 Din., nakar prejme vse potreščine za kompletno kroj in gotovo čepico. Posamezni deli se naj ne naročajo, ker odsek naročil za posamezne dele ne sprejema. Priglasil naj se pošljejo do konca tega meseca, ker se na poznejša naročila ne more ozirati.

Sport.

POLNP. Danes ob 1/21. uri plearna seja PO. Udeležba vseh gg. odbornikov potrebna.

Rapid : Svoboda 10:0. S to tekmo se je odigrala zadnja prvenstvena tekma sezone 1921.-22. »Rapid« je zastavil vse sile, da se izogne kakemu riziku, ker bi v slučaju neugodnega rezultata prišel vsled slabe goaldiference na tretje mesto v prvenstveni tabeli. Od »Rapida« predvedena igra je bila dokaj dobra in odločna, medtem ko smo »Svobodo« videli že v neprimerno boljši formi. Sodnik g. Valček.

CAFK: Concordia (Zagreb) 3:2. Češki Atletik-footbalklub je igral 3. in 4. t. m. v Zagrebu ter premagal prvi dan Concordio z 3:2 in drugi dan HASK 1:0. Oba zagrebska kluba sta nastopila z večjimi rezervami, ker sta morala oddati več igralcev v jugoslov. reprz. team, ki je igral mednarodno tekmo z reprezentanco Rumunije.

Ilirija (Ljubljana) je premagala 3. in 4. t. m. v Ljubljani znano moštvo Münchener Turn und Sportvereina z rezultatom 3:2 in 1:0!

Nekaj določil iz novega telefonskega pravilnika, ki so važna za občinstvo.

Vsak telefonski naročnik mora dati svoj telefon brezplačno na razpolago za pogovore javnega interesa (poplava, požar, razbojništvo itd.). Naročnik sploh nikdar ne sme zahtevati denarja za eventualno uporabo svojega telefona. Pač pa je dovoljeno lastnikom privatnih telefonskih govornic, ki jih dovoli ministrstvo, da pobirajo za vsak medkrajevni pogovor ali za vsako brzojavko poleg predpisane pristojbine po 1 dinar. Prav tako jim pripada pristojbina za krajevne pogovore. Ako pa bi naročnik, ki nima takega dovoljenja, pobiral denar za uporabo telefona, mu uprava telefon odvzame. — Prošnja za vračilo pristojbin, katere je uprava po mnenju stranke pogrešno izterjala, morajo biti pravilno kolokovane. Pomožne (hišne) centrale ter notranje in zunanje stranske postaje (sporedni aparati in sporedne postaje) se morejo napraviti samo v prostoru, s katerim razpolaga izključno samo naročnik glavne postaje. Izjemoma more dovoliti ministrstvo tudi drugim osebam stranske postaje, ki bi bile priključene na tujo glavno postajo. Enkratni ali dvakratni vpis naročnika v telefonski imenik je brezplačen. Za vsak nadaljni vpis je plačati po 10 dinarjev. Letna naročnina pri centralah, kjer je do 10 naročnikov, iznaša

tri petine one naročnine, ki je določena za centrale s številom do 500 naročnikov. Ta določba velja od 1. julija t. l. naprej. Naročnik, ki hoče opustiti konec poluletaja svojo postajo, mora to javiti poštnemu ravnateljstvu en mesec pred iztekom poluletaja. Ako bi pa prej opustil svoj telefon, se mu že plačana naročnina ne vrne. — Za privatne telefonske naprave, ki so zgrajene na lastnem zemljišču, ni plačati nikake pristojbine; ako pa gre naprava čez tuje zemljišče, je plačati za vsak aparat, naj bo na lastnem ali na tujem zemljišču, 50 dinarjev naročnine na leto. Ta določba velja od 1. julija 1922 naprej. Pristojbine za izmenjavanje pozivnic, medkrajevnih pogovorov in brzojavk iz naročniških postaj znaša 120 dinarjev na leto. Najmanjši znesek, katerega mora naročnik založiti kot jamčevino za kritje pristojbin od svojih medkrajevnih pogovorov in po telefonu izmenjevalnih brzojavk, je 100 dinarjev. Ta znesek ostane last stranke. — Pogovori med centralama katerih razdalja ne presega 6 km, veljajo za krajevne. Ako je ena teh central glavna, druga pa stranska, tedaj se smatrajo pogovori med njima za krajevne do razdalje 8 km. Trgovci, trgovski agentje, podjetniki in drugi ki imajo telefon v svojem stanovanju, kjer opravljajo svoje posle, plačajo tako naročnino, kakor da bi bil telefon postavljen v njihovi pisarni ali delavnici. Prav tako se mora plačati večja naročnina, ako je telefon v stanovanju rodbine, katere član (soprog, sin, oče, hči) opravlja doma to ali ono obrt ali trgovino, ki je z njo združena višja telefonska naročnina. Kdor želi imeti telefon v stanovanju, ki je v tistem posloplju, kjer je njegova delavnica, trgovina, pisarna itd. — a v teh ni telefona — plača naročnino, kakor da je telefon v dotični delavnici ali kar je. Ako je stranska postaja v trgovini, tovarni ali v kakem drugem prostoru istega posloplja ali zemljišča, kjer bi se z ozirom na njeno namestitve imela plačati višja naročnina, kakor za telefon v privatnem stanovanju, glavna postaja pa je v privatnem stanovanju, tedaj se mora za stransko postajo plačati, kakor da je ona glavna (postavljena v trgovini itd.) za glavno pa, kakor da je ona stranska postaja. — Ako stranska postaja ni v istem posloplju ali zemljišču kakor glavna postaja (zunanja stranska postaja), je plačati za vsako tako stransko postajo isto instalacijsko pristojbino, kakor za glavno postajo, naročnino pa po tem, kjer je ta stranska postaja postavljena. Telefonski naročniki, ki bi prosili premestitve telefona iz delavnice, trgovine, pisarne itd. v privatno stanovanje, v istem posloplju, plačajo prav tako poprej odrejeno naročnino. Ako pa je stanovanje v drugem posloplju, se poprej plačana (višja) pristojbina ne vrača.

Prenos telefona z ene osebe na drugo, se more izvršiti samo v slučaju rodbinskega nasledstva. Vsaka druga izprememba v oseh naročnikov se smatra za novo inštalacijo.

Trgovina, obrt in industrija.

Prodaja stare vojaške opreme. — Uprava oddelka vojne odece v Skoplju bo prodala dne 30. junija t. l. na javni licitaciji razno staro vojaško opremo (obleko, obutev, čepice, ovijalne gamaše, torbice, šotore, odeje, vreče, jedilno orodje, ostroge, steklenice, nove zapljenjene čepice itd. itd.). Oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava novih vreč. Komanda Dunavske divizijske oblasti v Beogradu razpisuje na dan 20. junija t. l. ob 11. uri dopoldne v svoji pisarni v vojašnici pešadijske podoficirske škole v Beogradu licitacijo glede dobave 150.000 do 200.000 novih vreč.

Dobava drv. Pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu se vrši dne 16. junija t. l. ob 11. uri dopoldne tretja ustmena ofertalna licitacija glede dobave 43.710 m³ drv za razne garnizije. Oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Pretrgana pesem.

Poljski spisala Eliza Orzeszkowa.

Prevel Vinko Albič.

(38)

Svetlost ste mi klobčič pobrali s tal, spoštovali ste mojo starost. Ni dosti knezov in niti navadnih ljudi, ki si domišljujejo, da so knezi, da bi bili tako vlijudni s staro, priprosto ženo. Svetlost imate dobro srce in znate spoštovati to, kar so Bog in ljudje ukazali spoštovati. To sem izprevidela iz vašega obličja, iz prijetne govornice in te malenkosti s klobčičem.

Dobrodušno, prijateljsko se je smejala.

Knez Oskar je stal pred njo in povešal glavo na prsi.

»Vaša sodba me zelo veseli. A jaz bi rad vedel, kako so izpremenili stanovanje. Zakaj, na čegavo željo?«

Starka je živahno zmajala z glavo.

»Razumem, razumem! Na njeno željo, prav na njeno željo. Včeraj je prišla iz cerkve, kjer je molila ves dopoldan, pritekla k meni, pokleknila pred me, skričala glavo v moje naročje in mi vse povedala. Komu pa naj pove? Saj sem njeno mater in njo pestovala. Objemajoč moja kolena me je prosila s pristrčno nežnostjo: Preseli se tja, babica, mi pa pojdemo v tvoje stanovanje — za toliko časa, da — saj razumete, prevzvišenost? Z očetom bi sedaj še nerada govorila o tem, ker bi ne mogla povedati mirno, on pa ne sme zvedeti drugače kot v miru, da se ne razburi. Šla sem k gospodu Teofilu, mu vse razložila in mu nasvetovala, naj za menjamo stanovanje. Pameten človek je. Umel me je, privolil in se mi celo zahvalil. Ko je hči prišla domov, jo je objel, a je tudi malo godinjal. Po noči ga je popadel kašelj, a to mine. Jaz sem se hitro lotila dela, dala svoje stvari prenesti semkaj, njihove pa tja, in stvar je bila pri kraju. Sedaj sem o vaši prevzvišenosti povedala vse po vrsti, natanko tako, kakor se je zgodilo, ker tako se spodobi. Srcu nihče ne more ukazovati, naj si bo knezovo ali kmetovo. Bolest je ista. Zato bi bilo kruto, ako bi človek ne pomiril srca, polnega bolečin. Vse natanko sem povedala vaši prevzvišenosti.«

Dolgo je molčal knez; sedaj je bil videti blede in strog. Čez nekaj minut je dvignil obraz in rekel:

»Ali se vam ne zdi mogoče, da bi videl gospodično Klaro še enkrat, zadnjikrat, tukaj v vaši navzočnosti?«

Modre oči stare gospe so se napolnile s solzami. Dvignila je zardeli, z gubam pokriti obraz k njemu in šepetala:

»Presvetli, ona je sirota in jaz sem varuhinja sirot. Čeprav je uboga dekle.«

Belo in rjavo pisana mačka, ki se je bila ravnokar zbudila in se leno iztegovala po blazini, je ta hip skočila ženi v naročje in napravila strašno zmešnjava, kajti nogavico in klobčič je vrgla na tla in se s tacami zamotala v volno.

»Št! št!« je zavpila gospa Matkiewiczzeva. »Na blazino! Ali greš nazaj na blazino!«

Z žepnim robcem, ki ga je bila vzela iz žepa, da si obriše mokre oči, je udarila po mački. Ta je skočila z njenega naročja in potegnila za sabo nogavico, igle, volno in vse, kar je tam ležalo. A nihče se ni zmenil za usodo nogavice, niti za mačkine noge, ki so bile zapletene v volno.

Knez Oskar je stal sedaj tik žene, ki je hotela končati pretrgani stavek.

»Čeprav je uboga dekle, presvetli, vendar...«

»Ne govorite dalje... Vse, kar bi mi lahko povedali o gospodični Klari Wygryczewi, vem sam, morda še več. Ali bi hoteli gospodični Klari v mojem imenu izročiti nekaj besed?«

Gospa Mutkiewiczzeva je nekaj časa kneza gledala po strani in ga srpo opazovala. Slednjič je vprašala z nežnim, mehkim glasom:

»Ali jo boste iskali, svetlost?«

Gledaje v tla je molčal, slednjič pa je dvignil glavo in odgovoril:

»Ne, ne bom je iskal.«

»Ali zastavite svojo knežjo besedo?« je vprašala še enkrat.

Postal je zelo blede. Mostove je požgal za sabo. To je bolelo... To ga je mučilo.

Zopet je minilo nekaj časa, predno je odgovoril:

»Besedo poštenega človeka!«

Obraz stare žene je zažarel od veselja.

»Sedaj vas bom poslušala, svetlost, in rada izročila gospodični Klari, kar bi ji radi povedali. Srcu ni mogoče ukazovati, ako bolj, potem človek to tudi čuti. Ako more kapljico balzama vliiti nanje, zakaj bi človek tega ne storil?« Kaj ukazete svetlost, naj ji rečem?«

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Bošar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Prvovrstna kuharica se takoj sprejme. Naslov pove uprava »Tabora«. 934 1-1

Praktikantinja, večja stenografija in strojepisja, išče službe. Naslov se izve v upravi »Tabora«. 922 3-2

Seno slamo in drva

prodaja

Andrej Oset

Aleksandrova cesta št. 57
855 Telefon 88. 10-10

Knjigoveški mojster

se takoj sprejme. Reflektira se samo na prvovrstno in samostojno moč, ki je že bila v enakih službah.

Mariborska tiskarna d. d.

Jurčičeva ulica 4.

Ana Fischer naznanja v svojem in v imenu vseh sorodnikov žalostno vest, da je njen iskrenoljubljeni soprog oziroma brat, svak in stric, gospod

FRANC FISCHER

zastopnik vinske veletrgovine Pugi & Rossmann

v soboto, dne 10. t. m. ob 19. uri nenadoma v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 13. junija 1922 ob pol 16. (pol 4. uri popoldne) v mrtvašnici mestn. pokopališča na Pobrežju svečano blagoslovljeno in na to v lastnem grobu položeno k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 14. t. m. ob pol 9. uri v frančiškanski župni cerkvi.

Maribor, dne 12. junija 1922.

935

Posebni parte se ne izdajo.